

ONTWERP VAN DECREET over de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, de wijziging van de grens tussen de provincies Antwerpen en Oost-Vlaanderen en tot wijziging van de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wat betreft de opheffing van de samen te voegen gemeenten en het invoegen van de nieuwe gemeente

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet behandelt de vrijwillige samenvoeging op 1 januari 2025 van de samen te voegen gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht tot een nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. De Vlaamse Regering ondersteunt schaalvergroting. Dit blijkt uit de volgende passage uit het Vlaams Regeerakkoord 2019 – 2024:

"Door het ondersteunen van schaalvergroting, creëren we sterke en bestuurskrachtige lokale besturen. Deze schaalvergroting gebeurt op vrijwillige basis. Lokale besturen kunnen vrij kiezen of en met wie ze wensen te fusioneren. De lokale besturen leggen de voorstellen tot fusie voor aan de Vlaamse regering die al of niet een decretaal initiatief kan nemen.

De Vlaamse regering werkt een financieel ondersteuningspakket uit voor fusieoperaties die een bepaalde minimale schaalgrootte bereiken en ingaan vanaf de nieuwe lokale bestuursperiode in 2024. Deze financiële ondersteuning (schuldovername) wordt gedifferentieerd naargelang de bereikte schaalgrootte. Naast de schuldovername zal er ook een garantieregeling voor het gemeentefonds van toepassing zijn waardoor de nieuwe fusiegemeente nooit minder ontvangen dan de som van de afzonderlijke lokale besturen."

2. Deze passage werd hernomen in de beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2019-2024 (p. 11-12).

3. Het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur bevat de procedure om tot een vrijwillige samenvoeging van gemeenten te kunnen overgaan. Dat decreet bevat verder ook de toepasselijke principes, de randvoorwaarden en de gevolgen die gepaard gaan met een vrijwillige samenvoeging van gemeenten.

4. Aangezien het gaat om een vrijwillige samenvoeging van gemeenten, zijn het de gemeenteraden die hun intentie en voorstel tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering kenbaar maken. Op haar beurt kan de Vlaamse Regering het voorstel tot samenvoeging als ontwerp van samenvoegingsdecreet bij het Vlaams Parlement indienen. Volgens artikel 6, §1, VIII, 2°, BWHI behoort de wijziging van gemeentegrenzen immers tot de bevoegdheid van het Vlaams Gewest.

5. De gemeenteraden van Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht hebben bij besluiten van respectievelijk 24, 25 en 27 oktober 2022 op eigen initiatief de

principiële beslissing tot samenvoeging van de drie gemeenten goedgekeurd en hun gezamenlijke intentie tot samenvoeging kenbaar gemaakt aan de Vlaamse Regering. Deze besluiten bevatten de beoogde datum van samenvoeging. Het gaat om 1 januari 2025 (zie artikel 3 in de besluiten van Beveren en Zwijndrecht en artikel 2 in het besluit van Kruibeke).

6. Bij besluiten van respectievelijk 14 en 6 november en 26 oktober 2023 hebben de gemeenteraden het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging van deze gemeenten goedgekeurd. Het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging bevat: de voorlopige naam van de nieuwe gemeente, namelijk Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht, de naam van de nieuwe gemeente wordt later bekend gemaakt, de kadastrale gegevens waaruit de grenzen van de nieuwe gemeente blijken en de beoogde samenvoegingsdatum. Dit gezamenlijk voorstel werd correct ingediend bij de Vlaamse Regering en vormt de formele basis voor dit ontwerp van decreet.

7. Dit ontwerp van samenvoegingsdecreet beoogt de vrijwillige samenvoeging op 1 januari 2025 van de samen te voegen gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht tot een nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht. Het ontwerp van decreet bevat volgens artikel 348 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur de volgende bepalingen:

- De naam van de samen te voegen gemeenten;
- De samenvoegingsdatum;
- De naam van de nieuwe gemeente;
- De aanduiding van de grenzen van de nieuwe gemeente;
- De aanduiding van de provincie waartoe de nieuwe gemeente zal behoren.

Bovendien bepaalt het ontwerp van het samenvoegingsdecreet ook de volgende zaken:

- De bepaling dat de nieuwe gemeente recht heeft op de som van de aandelen van de samengevoegde gemeenten wat betreft de aanvullende dotatie van het Gemeentefonds;
- De bepaling dat de nieuwe gemeente recht heeft op de som van de aandelen van de samengevoegde gemeenten wat betreft de gedeeltelijke compensatie voor het verlies van energiedividenden;
- De bepaling dat de nieuwe gemeente recht heeft op de som van de aandelen van de samengevoegde gemeenten wat betreft de financiële ondersteuning van de lokale besturen omwille van de inflatie;
- De datum waarop de kiezers uit de samen te voegen gemeenten bijeengeroepen worden.

Daarnaast wijzigt het ontwerp van het samenvoegingsdecreet ook de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, met het oog op het toewijzen van de nieuwe gemeente aan het provinciedistrict voor de provincieraadsverkiezingen. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal behoren tot het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas. Om de oproeping van kiezers correct te laten verlopen, wordt Zwijndrecht al op 1 juli 2024 bij het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas gevoegd.

Het ontwerp van samenvoegingsdecreet wordt afgesloten met een inwerkingtredingsbepaling.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

8. Sterke lokale besturen bezitten voldoende bestuurskracht om de uitdagingen die op hun pad komen, te kunnen uitvoeren. Uit onderzoek van het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing (SBV) bleek dat schaal een bepalende factor is voor lokale besturen om hun opdrachten te kunnen vervullen. Kleinere besturen blijven kwetsbaar. Een grotere focus op rechtstreekse dienstverlening komt ten nadele van beleidsstrategie op lange termijn. Kleinere besturen blijken meer afhankelijk van het inhuren van externe capaciteit vanuit noodzaak. Hun succes is

afhankelijk van individuen (politiek en ambtelijk) en is daarom onvoldoende gegarandeerd op lange termijn.

9. Het steunpunt staat niet alleen in deze analyse. Steeds meer besturen beseffen dat het kritisch nadenken over de eigen schaal en bestuurskracht een daad van behoorlijk bestuur is. Tijdens de vorige regeerperiode bleken de grootste drijfveren om over te gaan tot een fusie de volgende:

- Nood aan een kwaliteitsvolle dienstverlening;
- Problematiek van eenmansdiensten (bestuurlijke kwetsbaarheid);
- Opportuniteiten voor interne efficiëntiewinsten;
- Aangevoelde limieten van intergemeentelijke samenwerking;
- Steeds complexere maatschappelijke uitdagingen.

10. Daarnaast bleek uit de gedachtewisseling van de commissie Binnenlands Bestuur van het Vlaams Parlement over de fusieoperaties van 2019, doorgegaan op 19 maart en 2 april 2019, dat de economische noodzaak een tweede belangrijk motief was om over te gaan tot een fusie. Ook de sterkere positie binnen de regio of de beleidsnetwerken was een motief. De fusiebesturen gaven aan dat hun positie in intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, politiezones, hulpverleningszones en andere bovenlokale samenwerkingsverbanden versterkt is, waardoor men meer kan wegen op de beslissingen.

11. Tot slot omschrijft de financiële analyse van de 7 fusiegemeenten in Vlaanderen, uitgevoerd door het Agentschap Binnenlands Bestuur, dat de fusies van 2019 niet gebeurden uit financiële noodwendigheid, de financiële bonus werkte louter faciliterend. Hieruit blijkt opnieuw dat de bestuurlijke motieven de hoofdrol speelden. Uit de analyse blijkt tevens dat de fusiebesturen eind 2022 in een financieel uitstekende conditie verkeerden, veel beter dan de gemiddelde Vlaamse gemeente. Deze positie vertaalt zich naar aantrekkelijke toekomstperspectieven op niveau van de investeringen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

12. De Vlaamse Regering zet in op een bestuursmodel dat uitgaat van twee sterke polen: sterke lokale besturen enerzijds en een kaderstellende Vlaamse overheid anderzijds. Door schaalvergroting te ondersteunen, creëert de Vlaamse Regering sterke en bestuurskrachtige lokale besturen.

13. Tijdens de vorige bestuursperiode (2014-2019) werden vrijwillige samenvoegingen juridisch mogelijk gemaakt door dit decretaal te verankeren. Het bestaande kader werd door de huidige Vlaamse Regering geoptimaliseerd. Wat de beleidsmaatregelen van dit algemene kader betreft, wordt daarom verwezen naar de memorie van toelichting bij het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur dat dit fusiekader bevat. Het voorliggende ontwerp van decreet betreft namelijk een individueel fusiedecreet dat de vrijwillige samenvoeging tussen Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht mogelijk maakt. Het past daarbij het algemene fusiekader concreet toe op de vrijwillige samenvoeging tussen Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht.

14. Daarnaast blijft ook de garantieregeling voor de hoofddotatie van het Gemeentefonds onverkort gelden (artikel 10, §1/1 van het decreet van 5 juli 2002 tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds). Het gaat om een maatregel die de Vlaamse Regering nam om de keuze voor een vrijwillige samenvoeging van lokale besturen te ondersteunen en te stimuleren. Het houdt in dat de nieuwe gemeente nooit minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van de aandelen van de samen te voegen gemeente. Concreet houdt dit in dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht niet minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van wat Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ieder

apart uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds ontvingen voor de samenvoeging.

Impactanalyse

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

15. De bestuurlijke impact op de lokale besturen die vrijwillig samenvoegen is groot, maar de Vlaamse Regering voorziet in verschillende maatregelen om de impact op de nieuwe gemeente te beperken. Die maatregelen zijn financieel dan wel bestuurlijk. Het voorliggende ontwerp van decreet beoogt en verankert de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht. De bestuurlijke impact wordt concreet op deze samenvoeging toegepast.

16. Vooreerst heeft de Vlaamse Regering een financieel ondersteuningspakket voor de nieuwe gemeenten mogelijk gemaakt in de vorm van de schuldovername. De financiële ondersteuning is er enkel voor samenvoegingen die een bepaalde minimale schaalgrootte bereiken. Bovendien wordt de schuldovername gedifferentieerd op basis van de grootte van de nieuwe fusiegemeente. Gelet op het feit dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht een inwonersaantal zal tellen van 85.754 inwoners geldt er een schuldovername van 500 euro/inwoner. Geschat wordt dat de schuldovername in totaal 42.877.000 euro zal bedragen.

17. Daarnaast blijft de garantieregeling voor het Vlaams Gemeentefonds bestaan. Zoals hierboven reeds aangegeven, houdt dit in dat de nieuwe gemeente nooit minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van de aandelen van de samen te voegen gemeenten. Concreet houdt dit in dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht niet minder zal ontvangen uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds dan de som van wat Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ieder apart uit de hoofddotatie van het Gemeentefonds ontvingen voor de samenvoeging.

18. Bovendien voorziet het algemeen fusiekader dat opgenomen staat in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur in een bestuurlijke maatregel die de impact op een nieuwe gemeente wil opvangen. In de eerste bestuursperiode na de samenvoeging zal het college van burgemeester en schepenen van de nieuwe gemeente twee extra schepenen kunnen bevatten. In de tweede bestuursperiode gaat het nog om één extra schepen. Concreet houdt dit in dat de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht voor de bestuursperiode van 2025-2030 recht heeft op 9 schepenen in plaats van 7 schepenen. Voor de bestuursperiode van 2030-2035 gaat het nog om 8 schepenen. Vanaf de bestuursperiode van 2035-2040 heeft de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht geen recht meer op extra schepenen. Het behoort tot de lokale autonomie van de nieuwe gemeente zelf om te beslissen of ze beroep wil doen op deze maatregel.

19. Het voorliggend ontwerp van decreet over de samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht heeft een invloed op het provinciale bestuur. De samen te voegen gemeenten behoren tot verschillende provincies. Beveren en Kruibeke behoren tot de provincie Oost-Vlaanderen enerzijds en de gemeente Zwijndrecht behoort tot de provincie Antwerpen anderzijds. Volgens artikel 348 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur bepaalt de Vlaamse decreetgever de provincie waartoe de nieuwe gemeente behoort als de samen te voegen gemeenten niet tot dezelfde provincie behoren. De betrokken provincieraden hebben volgens artikel 260, eerste lid, Provinciedecreet van 9 december 2005 (hierna: Provinciedecreet) een adviserende bevoegdheid over de keuze. Bovendien staat het de gemeenten die vrijwillig willen fuseren vrij om hun voorkeur van provinciekeuze mee te geven.

20. De gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht maakten van deze mogelijkheid gebruik. In hun gezamenlijke voorstellen tot fusie gaven ze hun voorkeur mee om de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht in te delen bij de provincie Oost-Vlaanderen (zie telkens artikel 5).

21. Over de aanpassing van de provinciegrens werd volgens artikel 260, eerste lid, van het Provinciedecreet advies gevraagd aan de provincieraden van Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Dat zijn namelijk de twee provincies die door de vrijwillige samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht geïmpacteerd zijn. Op 13 december 2023 gaven beide provincieraden hun advies hierover. Beide provincieraden zien de nieuwe gemeente bij voorkeur bij hun eigen provincie ingedeeld.

22. Het advies van de provincieraad van de provincie Antwerpen, met insteek van de provinciegouverneur, is omstandig en adviseert om de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht in te delen bij de provincie Antwerpen.¹

23. Het advies steunt op verschillende domeinen waarop de provinciegrensoverschrijdende fusie een impact heeft. Het gaat om volgende domeinen:

- Geïntegreerde veiligheidsaanpak (naar advies van de gouverneur)
- Omgevingsvergunningen en -beroepen
- Integraal waterbeleid
- Mobiliteit
- Ruimtelijke planning
- Plattelandsbeleid
- Provinciale verkiezingen

De argumenten die de provincieraad aanhaalt, zijn ingegeven vanuit verschillende oogpunten. Zo ziet de provincie Antwerpen een opportuniteit voor een geïntegreerde aanpak voor het havengebied, zowel op vlak van veiligheid in de ruime zin van het woord, als op vlak van vergunningenbeleid. Die geïntegreerde veiligheidsaanpak gaat ruimer dan het havengebied en zou ook tot efficiëntiewinsten leiden op vlak van brandweer, politie, justitie en medisch vlak. Daarnaast ziet de provincie Antwerpen ook een noodzaak voor (overgangs)regelgeving wat betreft de lopende beroepsprocedures over omgevingsvergunningen, investerings- en subsidiedossiers over mobiliteit en de provincieraadsverkiezingen. Bovendien zijn er ook eerder praktische overwegingen die meespelen. Zo zouden er afspraken gemaakt moeten worden over het beheer van grenswaterlopen en de overdracht van infrastructuur hiervoor. Ook moet er bekeken worden welke ondersteuning nog geboden kan worden voor de geplande ruimtelijke uitvoeringsprojecten die momenteel on hold staan. Dit alles leidt ertoe dat de provincie Antwerpen adviseert om de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht in te delen bij de provincie Antwerpen.

24. Als de Vlaamse decreetgever toch opteert om de nieuwe gemeente bij de provincie Oost-Vlaanderen in te delen, dan is de vraag van de provincie Antwerpen tweeledig. Enerzijds is de provincie Antwerpen vragende partij voor een financiële compensatie van 2,6 miljoen euro voor het financiële verlies dat overheveling van de gemeente Zwijndrecht naar de provincie Oost-Vlaanderen met zich meebrengt. Het bedrag is berekend op de mindering van ontvangsten uit de provinciebelasting. Het verlies is echter niet enkel gestoeld op die mindere opbrengst van de provinciebelasting, maar ook op de investeringen die de provincie Antwerpen in Zwijndrecht deed en die de komende jaren nog effect zouden genereren. Anderzijds vraagt de provincie Antwerpen ook om overgangsbepalingen op te

¹ Advies van de provincieraad Antwerpen en de gouverneur van Antwerpen. Zie besluit in notulen bij agendapunt 0/1, provincieraad Antwerpen van 13 december 2023.

nemen in de regelgeving, zodat er rechtszekerheid wordt gecreëerd in hangende dossiers.

25. Ook de provincieraad van Oost-Vlaanderen gaf een advies over de provinciekeuze, met insteek van de gouverneur.² De raad geeft een gunstig advies voor de indeling van de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht bij de provincie Oost-Vlaanderen.

26. De provincieraad haalt kort verschillende argumenten aan om haar advies te onderbouwen. Vooreerst willen ze de voorkeur van de gemeenten zelf respecteren. Daarnaast lijkt de keuze voor de provincie Oost-Vlaanderen ook historisch verankerd, omdat de gemeente tot 100 jaar geleden deel uitmaakte van de provincie Oost-Vlaanderen en als Wase gemeente deel is van de referentieregio Waasland evenals van verschillende Wase intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Bovendien wordt het gunstig advies ook ingegeven door een geografisch argument. Als de nieuwe gemeente tot de provincie Oost-Vlaanderen zou behoren, dan vormt de Schelde een natuurlijke grens tussen de provincies Oost-Vlaanderen en Antwerpen. Tot slot haalt de provincieraad van Oost-Vlaanderen ook aan dat het grootste deel van de nieuwe gemeente, zowel qua bevolking als qua oppervlakte, al in de provincie Oost-Vlaanderen ligt.

27. Daarnaast zoomt ook dit advies dieper in op de aspecten van integrale veiligheid in de provincie. Naar analogie met het advies van de provincie Antwerpen, gaat deze passage uit van de gouverneur. Het advies luidt dat ook op vlak van veiligheid een indeling bij de provincie Oost-Vlaanderen gunstig zou zijn. De gouverneur geeft een negatief advies voor de omgekeerde optie: de indeling van de nieuwe gemeente bij de provincie Antwerpen. De gouverneur stoelt dit advies op het gelijkaardige beeld van de gemeente Zwijndrecht aan dat van de gemeenten Beveren en Kruibeke en dit op vlak van zowel lokale politiezorg als hulpverlening. Wat de gespecialiseerde politiezorg voor het havengebied betreft, benadrukt de gouverneur dat er al een eenheid van commando bestaat. Bovendien zijn er voor de bestrijding van gespecialiseerde criminaliteit al doorgedreven samenwerkingen tussen beide provincies, maar voor de provincie Oost-Vlaanderen is het essentieel dat de autonome werking van politie en parket verdergezet kan worden. Volgens het advies zou een omgekeerde provinciekeuze kunnen leiden tot een verzwakking van politie en parket binnen Oost-Vlaanderen om de drugscriminaliteit aan te pakken.

28. Zoals hierboven al aangegeven, is het de Vlaamse decreetgever die bepaalt tot welke provincie de nieuwe gemeente behoort. De betrokken provincieraden hebben hieromtrent een adviserende bevoegdheid en het staat de fuserende gemeenten vrij hun voorkeur mee te geven over de provinciekeuze. Gestoeld op de lokale autonomie, volgt de Vlaamse Regering de keuze die de gemeenten uitten in hun gezamenlijke voorstellen tot vrijwillige samenvoeging. De provinciekeuze die dit samenvoegingsdecreet bepaalt, is dus de keuze voor de provincie Oost-Vlaanderen.

29. De samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht en de wijziging van de provincie hebben ook een impact op de provinciearrondissementen en de provinciedistricten. Door de vrijwillige samenvoeging wordt het provinciedistrict Antwerpen uit de provincie Antwerpen kleiner en wordt het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas uitgebreid. Om die reden wordt de bijlage bij het decreet Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 gewijzigd in dit voorliggend ontwerp van decreet.

30. Er is geen bestuurlijke impact op Brussel.

² Advies van de provincieraad Oost-Vlaanderen en de gouverneur van Oost-Vlaanderen. Zie besluit in notulen bij agendapunt 18, provincieraad Oost-Vlaanderen van 13 december 2023.

Budgettaire impact

31. Vrijwillige samenvoegingen van gemeenten hebben een budgettaire impact, zowel wat de Vlaamse overheid als de betrokken provincies en de samen te voegen gemeenten op lokaal niveau betreft.

32. Om de budgettaire impact van samenvoegingen op gemeenten op te vangen en te ondersteunen, voorziet de Vlaamse Regering in de schuldovername voor de nieuwe gemeente, zoals uiteengezet in punt 16. Dit zorgt voor een budgettaire impact bij de Vlaamse Regering. Concreet voor het fusietraject tussen de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, voorziet de Vlaamse Regering in een schuldovername van 42.877.000 euro.

33. Het voorliggende ontwerp verduidelijkt daarnaast ook via eigenstandige bepalingen voor het Vlaams Gemeentefonds, de compensatie voor minderontvangsten van Fluvius-dividenden en de ondersteuning omwille van de inflatie dat de subsidiebedragen voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling is van de bedragen van de respectievelijke individuele gemeenten. Deze bepalingen hebben geen meervraag tot gevolg voor de begroting van de Vlaamse Regering, aangezien de dotaties of subsidies die vanaf 1 januari 2025 aan Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht uitgereikt zouden worden, vanaf die datum aan de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zullen toekomen.

Maatschappelijke impact

34. Vrijwillige samenvoegingen van gemeenten hebben ook een maatschappelijke impact. Enerzijds is er sprake van impact op het bestuur zelf, zowel op politiek als op ambtelijk vlak. Hiervoor verwijzen we naar punten 16-18. Anderzijds zorgen samenvoegingen ook voor een impact op de inwoners van de samen te voegen gemeenten. Het behoort tot de lokale autonomie van de samen te voegen gemeenten om te bepalen op welke manier ze hun inwoners betrekken. Wat de samenvoeging tussen Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht betreft, hebben de besturen ingezet op informatieverspreiding via hun websites en werden er op diverse manieren communicatie- of participatietrajecten opgezet, zoals bijvoorbeeld een online bevraging, webinars, buurtbabbels,... In Zwijndrecht werd een volksraadpleging over de samenvoeging georganiseerd. Bovendien konden de bewoners een voorstel indienen voor de naam van de nieuwe fusiegemeente.

C. Totstandkomingsprocedure

35. Advies nr. 2023004315 van de Inspectie van Financiën werd bekomen op 20 oktober 2023. Het advies is gunstig. Er werd rekening gehouden met de opmerkingen uit het advies.

36. Het begrotingsakkoord nr. DepFB/BOBFO/2023004315 van de minister van Financiën en Begroting werd bekomen op 13 december 2023. Er werd rekening gehouden met de opmerkingen in het gegeven akkoord.

37. De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft op 16 februari 2024 advies uitgebracht bij dit ontwerpdecreet (advies 75.279/3). Daarin komt een juridisch-technische opmerking aan bod dewelke in het ontwerp van decreet aangepast werd. De Raad van State vraagt ook naar de fiscale gevolgen van de samenvoeging; de gemachtigde heeft duidelijkheid gegeven.

38. Daarnaast maakt de Raad van State ook een inhoudelijke opmerking over artikel 5 van het ontwerp. In dat artikel wordt bepaald dat het aandeel en het overeenkomstige percentage in de aanvullende dotatie, vermeld in artikel 19*decies* van het decreet van 5 juli 2002, van de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-

Zwijndrecht gelijk is aan de som van de aandelen en de overeenkomstige percentages in de aanvullende dotatie van de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht, vermeld in de bijlage bij het decreet van 5 juli 2002.

39. De Raad van State verwijst voor artikel 5 van het voorontwerp naar zijn eerder geformuleerde opmerkingen in advies 57.317/3 van 27 april 2015 over de verdeling van de gemeentelijke aandelen in de aanvullende dotatie van het Gemeentefonds. Omdat enerzijds de verdeling van de aanvullende dotatie onder de gemeenten gestoeld is op verdelingscriteria die golden voor het voeren van een specifiek beleid in bepaalde sectoren (en niet op criteria gestoeld voor het voeren van beleid in aangelegenheden van gemeentelijk belang) en anderzijds omdat de verdeling geldt zonder enige beperking in de tijd en zonder dat het ontwerp in evaluatie- of aanpassingsmechanismen voorziet, stelt de Raad van State dat dit "niet bestaanbaar" is met het Europees Handvest inzake lokale autonomie. Het verdelingscriterium om de gemeentelijke aandelen in de aanvullende dotatie aan het Vlaams Gemeentefonds te bepalen, moet volgens de Raad van State herzien worden.

40. Momenteel voert het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing een evaluatie uit van het Vlaams Gemeentefonds en andere algemene financieringsstromen.³ Het doel van de studie is om te onderzoeken in welke mate een herziening of bijstelling van de huidige verdelingsmechanismen nodig of wenselijk zijn. Aangezien de studie in het voorjaar van 2024 opgeleverd wordt, is het aan de nieuwe Vlaams Regering om aan de slag te gaan met de resultaten van dit onderzoek en om over een eventuele hervorming van het Gemeentefonds te beslissen. Om deze reden opteert de huidige Vlaamse Regering ervoor om het uitgewerkte verdelingscriterium niet te wijzigen naar aanleiding van de voorliggende samenvoegingsdecreten. De huidige regering wil namelijk geen voorafname maken op de studie en de eventuele daaruit voortvloeiende onderhandelingen naar aanleiding van de vorming van een nieuwe Vlaamse Regering voor de legislatuur 2024-2029. De passage in artikel 5 van het voorliggende ontwerp van decreet wordt bijgevolg ook niet aangepast.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

41. Het voorliggende ontwerp van decreet regelt aangelegenheden die behoren tot de bevoegdheden van het Vlaamse Gewest wat betreft de ondergeschikte besturen (artikel 6, §1, VIII, 2°, BWHI) alsook de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap wat betreft het beleid inzake maatschappelijk welzijn (artikel 5, §1, II, 2°, BWHI). Het ontwerpdecreet regelt op die manier gemeenschapsaangelegenheden waar het regels over het OCMW betreft en gewestaangelegenheden in de overige gevallen.

Gew.A.	Gem.A.	Art. ontwerp van decreet
/	/	1
G	O	2
G		3
G		4
G		5
G		6
G		7
G		8
G		9
G		10

³ Evaluatie en onderzoek door het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing van de principes, de uitdagingen en mogelijke hervormingsvoorstellen met betrekking tot het Gemeentefonds.

/	/	11
---	---	----

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Conform artikel 19, §1, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna BWHI genoemd) moet een ontwerp van decreet vermelden of er een gewest- of gemeenschapsaangelegenheid wordt geregeld.

Het huidige ontwerp regelt zowel een gewest- als een gemeenschapsaangelegenheid. De gewesten zijn immers bevoegd voor de aangelegenheden, vermeld in artikel 6, §1, VIII, 2°, van de BWHI. De gemeenschappen zijn sedert de Vierde Staatshervorming (bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur) bevoegd voor "het beleid inzake maatschappelijk welzijn, met inbegrip van de organieke regels betreffende de OCMW's (artikel 5, §1, II, 2)". Aangezien de samenvoeging van de gemeenten ook de samenvoeging van de OCMW's die deze gemeenten bedienen tot gevolg heeft, betreft het ontwerp van decreet ook gemeenschapsaangelegenheden.

Artikel 2

De samen te voegen gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht worden op 1 januari 2025 opgeheven en samengevoegd tot een nieuwe gemeente, genaamd Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht. De samenvoegingsdatum wordt dus vastgesteld op 1 januari 2025.

De naam en de samenvoegingsdatum opgenomen in deze bepaling komen overeen met deze opgenomen in het gezamenlijk voorstel tot samenvoeging van de betrokken gemeenteraden.

Volgens artikel 371, eerste lid, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, heeft de samenvoeging van gemeenten van rechtswege bij iedere nieuwe gemeente de oprichting van een nieuw OCMW tot gevolg. Volgens het tweede lid van datzelfde artikel worden de OCMW's van de samengevoegde gemeenten opgeheven op de samenvoegingsdatum.

Artikel 3

De samenvoeging van het volledige grondgebied van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht tot de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht gebeurt zonder wijziging van de buitengrenzen.

Artikel 4

De samenvoeging van de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht zorgt voor een verschuiving van de provinciegrens. De gemeenten gaven in hun gezamenlijk voorstel tot samenvoeging hun keuze aan om na de samenvoeging tot provincie Oost-Vlaanderen te willen behoren. De Vlaamse regelgever volgt deze keuze. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht behoort vanaf de samenvoegingsdatum tot de provincie Oost-Vlaanderen. Dat houdt in dat de provincie Antwerpen 1 gemeente minder zal tellen na de samenvoeging.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt dat het subsidiebedrag en het overeenkomstige percentage voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling inhoudt van de bedragen en de percentages van de oorspronkelijke individuele gemeenten. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal dus de optelsom krijgen van wat de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ontvingen.

Artikel 6

Dit artikel bepaalt dat het subsidiebedrag voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling inhoudt van de bedragen van de oorspronkelijke individuele gemeenten. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal dus de optelsom krijgen van wat de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ontvingen.

Artikel 7

Dit artikel bepaalt dat het subsidiebedrag voor de nieuwe gemeente een loutere samentelling inhoudt van de bedragen van de oorspronkelijke individuele gemeenten. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal dus de optelsom krijgen van wat de oorspronkelijke gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht ontvingen.

Artikel 8

Overeenkomstig artikel 218, §1, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, worden in geval van een vrijwillige samenvoeging met toepassing van het deel 2, titel 8, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, buitengewone verkiezingen georganiseerd.

In afwijking van artikel 218, §3, eerste lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, wordt in dit artikel bepaald dat de buitengewone verkiezing van de eerste gemeenteraad van de nieuwe gemeente zal plaatshebben op 13 oktober 2024. De datum waarop de kiezers hun stem moeten uitbrengen, zal dus samenvallen met de gewone verkiezingen. Volgens artikel 218, §3, tweede lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011, worden deze buitengewone verkiezingen georganiseerd met toepassing van de bepalingen voor de gewone verkiezingen.

Artikel 9

Artikel 9 behelst een bepaling die slechts een tijdelijke uitwerking kent. De regeling zal voor 6 maanden gelden: op 1 juli 2024 treedt deze bepaling in werking (cfr. artikel 11). Vanaf 1 januari 2025 zal de regeling uit artikel 10 gelden (cfr. artikel 10).

De bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 wordt gewijzigd. De gemeente Zwijndrecht verhuist voor 6 maanden van provinciedistrict alvorens de gemeente opgeheven wordt (cf. artikel 10). De rij met de gemeente Zwijndrecht, opgenomen onder het provinciedistrict van Antwerpen, wordt opgeheven waarna de gemeente Zwijndrecht wordt toegevoegd bij het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas. Deze wijziging wordt doorgevoerd op 1 juli 2024 zodat de kandidatenlijsten correct ingediend kunnen worden. Door de verplaatsing van Zwijndrecht naar het provinciedistrict waartoe de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht zal behoren, namelijk provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas, maken we mogelijk dat de kiezers van Zwijndrecht hun stem kunnen uitbrengen op de kandidaten die opkomen in hun kieskring. Vanaf 1 juli 2024 zal de gemeente Zwijndrecht behoren tot een provinciedistrict dat behoort tot de provincie Oost-Vlaanderen. Het is namelijk van belang dat een inwoner van de gemeente Zwijndrecht zich kandidaat kan stellen voor de provincieraad van Oost-Vlaanderen waartoe de nieuwe gemeente zal behoren. Om die reden kunnen we niet wachten om de wijziging pas op 1 januari 2025 door te voeren. Dat zou ertoe leiden dat inwoners van de gemeente Zwijndrecht zich enkel voor de provincieraad van Antwerpen kandidaat kunnen stellen, terwijl de nieuwe gemeente deel zal uitmaken van de provincie Oost-Vlaanderen.

Artikel 10

De bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 wordt opnieuw gewijzigd. Deze wijziging treedt pas in op 1 januari 2025. De gemeenten Zwijndrecht, Beveren en Kruibeke worden opgeheven en bijgevolg verwijderd uit de bijlage. De nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht wordt toegevoegd onder het provinciedistrict Dendermonde-Sint-Niklaas van de provincie Oost-Vlaanderen.

Artikel 11

Dit artikel bepaalt de inwerkingtreding van verschillende artikelen.

Artikel 2 tot en met 7 treden in werking op 1 januari 2025. Het gaat om de samenvoegingsbepalingen. Ook artikel 10 treedt op 1 januari 2025 in werking. Dit artikel wijzigt de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet voor een tweede maal. Het bepaalt dat de gemeenten Beveren, Kruibeke en Zwijndrecht uit de bijlage opgeheven worden en de nieuwe gemeente Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht aan de bijlage toegevoegd wordt.

Artikel 9 treedt in werking op 1 juli 2024. Ook dit artikel wijzigt de bijlage bij het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, maar kent slechts een tijdelijke uitwerking. Vanaf 1 januari 2025 treedt artikel 10 namelijk in werking en geldt die regeling.

Artikel 1, 8 en 11 volgen de algemene regel van inwerkingtreding en treden in werking op de 10de dag na de publicatie van het voorliggende decreet in het Belgisch Staatsblad.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Gwendolyn RUTTEN